

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД РОБОТИ МИТНИЦІ

№1

ЖОВТЕНЬ
2024

Ключові новини за місяць

Європейською Комісією відзначено високий рівень підготовки України до Митного Союзу та досягнення нею значного прогресу в оприлюдненому в жовтні Звіті в межах Пакету розширення Європейського Союзу 2024 року.

Зазначений звіт містить оцінки щодо прогресу, досягнутого всіма країнами-кандидатами та потенційними кандидатами на вступ до ЄС, у тому числі щодо річного прогресу України у реформах та трансформаціях на шляху до членства в ЄС по всіх переговорних розділах. В звіті також надані відповідні рекомендації в митній сфері на 2025 рік.

Держмитслужба продовжує розвивати співпрацю з митними адміністраціями інших країн, у тому числі щодо можливості попереднього обміну інформацією про товари з іншими країнами.

У Кишиневі відбулася тристороння зустріч керівництва митних адміністрацій України, Республіки Молдова та Румунії за участі Місії радників ЄС високого рівня (EUNLAM).

Під час зустрічі у тому числі обговорювалися питання створення регіональної допомоги у застосуванні європейського митного законодавства та розбудові професійного потенціалу, розвитку процедури спільного транзиту та програми АЕО, зміцненню клімату добросовісності та проведенню спільних операцій по боротьбі з шахрайством.

Також у жовтні керівництво Держмитслужби провело зустріч з керівниками митних адміністрацій Литовської та Латвійської Республік. За результатами вказаної зустрічі було підписано Меморандум

про взаєморозуміння між Держмитслужбою та Митним департаментом при Міністерстві фінансів Литовської Республіки про готовність реалізувати автоматизований обмін митною інформацією в рамках EU4Digital facility, що має сприяти співпраці в митній сфері між Україною та Литвою. Такий обмін даними сприятиме прискоренню митних процедур, аналізу ризиків та боротьбі з контрабандою.

Євроінтеграція української митниці

Прийнято Закон, який наближає Митний кодекс України до митного права ЄС.

В жовтні Президентом підписано прийнятий 22.08.2024 Верховною Радою України Закон про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень митного кодексу Європейського Союзу (Закон № 3926-IX). Закон був розроблений та прийнятий на виконання попередніх рекомендацій Єврокомісії

Основні новації закону:

впровадження концепції митного представництва

врегулювання процедури пост-митного контролю

заміна дозвільних процедур на авторизацію (брокерська діяльність, експлуатації складів)

європейський підхід до узагальнення положень щодо митних режимів

Єврокомісія позитивно оцінила прогрес України на шляху до Митного Союзу

30 жовтня Європейська Комісія оприлюднила [Звіт](#) з оцінками прогресу країн-кандидатів на членство в ЄС, зокрема і України. Єврокомісія відзначила значний прогрес та високий рівень підготовки України до Митного Союзу.

Єврокомісія
позитивно оцінила:

Рекомендації
на наступний рік:

- ✓ **приведення Митного кодексу України до митного законодавства ЄС**
- ✓ **перехід на наступну версію електронної транзитної системи NCTS (фазу 5)**
- ✓ **криміналізація контрабанди**

- ⌚ **прийняти новий Митний кодекс, узгоджений з Митним кодексом ЄС**
- ⌚ **досягти прогресу в реалізації Стратегічного плану цифровізації Держмитслужби на 2024-2026 роки**
- ⌚ **перехід на наступну версію електронної транзитної системи NCTS (фазу 6)**

Сприяння торгівлі

У жовтні 6 нових підприємств отримали статус “авторизованого економічного оператора”, який передбачає доступ до спрощених митних процедур та інших переваг при взаємодії з митними органами. Таким чином, за 4 роки існування програми, число АЕО в Україні досягло 65.

У Звіті Єврокомісії в межах Пакета розширення ЄС за 2024 рік відзначено значний прогрес України в розширенні застосування митних спрощень та збільшенні кількості АЕО, водночас зазначено, що недостатня кількість авторизацій АЕО-Б уповільнює перспективу укладання угоди про взаємне визнання цього статусу з ЄС.

Довідково: Авторизований економічний оператор (АЕО) – це підприємство, яке відповідає встановленим критеріям надійності та безпеки в міжнародному ланцюзі постачання товарів. Існують два типи авторизацій:

АЕО-С: надає право на застосування спеціальних спрощень у митних процедурах.

Авторизації на спрощення (у тому числі транзитні, за міс.)

кількість підприємств,
авторизованих
на окремі спрощення

13

кількість
виданих
авторизацій

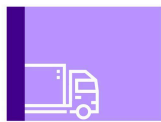
34

у тому числі
транзитних

14

Кількість завершених операцій спільного транзиту в митницях призначення (за місяць/з початку року)

Ввезення товару

2 903

25 210

Вивезення товару

6 603

61 511

АЕО-Б: підтверджує безпеку та надійність підприємства.

Серед отриманих у жовтні спрощень лідерство продовжує тримати “Процедура випуску за місцезнаходженням” (7). На другому місці цього місяця “Загальна гарантія” (4). Серед транзитних спрощень – “Статус авторизованого вантажоодержувача” (5) та “Статус авторизованого вантажовідправника” (4).

Кількість підприємств, що отримують окремі спрощення “вродріб”, продовжує переважати над кількістю підприємств, що звертаються за повноцінним статусом АЕО. При цьому, стабільна популярність окремих видів спрощень, таких як “авторизований вантажовідправник” та “авторизований вантажоотримувач”, свідчить про те, що українські підприємства найбільш цікавляться можливістю уникнути грошових та часових витрат, пов'язаних з перебуванням у комерційних терміналах, визначених як зони митного контролю (доставки).

1 жовтня 2024 року виповнилося два роки міжнародного застосування Україною Конвенції про процедуру спільного транзиту.

Згідно з інформацією Держмитслужби за 2 роки в NCTS оформлено майже 120 тисяч декларацій. При цьому, за поточний рік, порівняно з показниками на 1 жовтня 2023 року, кількість оформлених декларацій зросла у 3,7 рази.

Статистичні дані за жовтень 2024 року показують позитивну динаміку щодо збільшення кількості переміщень в напрямку вивезення. В порівнянні з серпнем 2024 року кількість таких переміщень зросла більше ніж на 14%.

Разом з тим спостерігається зменшення переміщень за напрямком ввезення близько 8%. Проте, порівняно з

аналогічним періодом 2023 року динаміка залишається позитивною. В той же час частка використання процедури спільного транзиту залишається порівняно незначною - адже загальна кількість митних декларацій, що були оформлені протягом 10 місяців 2024, перевищує 3 млн сумарно за напрямками ввезення і вивезення. Враховуючи, що частка ЄС в торгівлі товарами з Україною становить понад 50% від загального обсягу, і переважна частина логістичних шляхів також веде через країни ЄС, таке співвідношення кількості транзитних декларацій до загального обсягу оформлень на митниці виглядає дивним. Проте ще більш парадоксальним є те, що транзитних декларацій в напрямку ввезення в рази менше, ніж в напрямку вивезення - а це свідчить, що саме європейські відправники не поспішають використовувати переваги спільної транзитної процедури.

Реформа митниці

Реформа відбору керівництва та кадрового оновлення митниці закладена в законі [№3977-IX](#) зі змінами до Митного Кодексу, більшість положень якого вступила в силу 31 жовтня 2024 року.

Основні складові реформи відповідно до закону:

прозорий конкурс на Голову ДМС з представниками міжнародних організацій в конкурсній комісії

зовнішній незалежний аудит діяльності ДМС

переатестація працівників

впровадження комплексу заходів для запобігання корупції (ротації, моніторинг способу життя, поліграф тощо)

закріплення мінімального рівня зарплат в законі

Законом №3977-IX не визначено граничних термінів проведення конкурсного відбору на голову Держмитслужби. Одночасно з цим, слід зазначити, що виконання Закону №3977-IX є структурним маяком оновленого меморандуму МВФ за результатами п'ятого перегляду програми Extended Fund Facility (EFF), відповідно до якого Україна має призначити голову Держмитслужби та постійних керівників для всіх регіональних митниць до кінця червня 2025 року.

Зважаючи на те, що процедура конкурсного відбору, передбачена Законом №3977-IX, аналогічна процедурам конкурсних відборів на посади директора НАБУ, голів НАЗК та АРМА, можна допустити, що конкурсний відбір на посаду голови Держмитслужби буде проведений приблизно у такі самі терміни, як і останні відбори керівників НАБУ, НАЗК, АРМА. Наприклад, під час останнього конкурсного відбору голови НАЗК від моменту утворення Урядом складу конкурсної комісії до моменту визначення переможця конкурсу пройшло чотири з половиною місяці. Голова АРМА та директор НАБУ обиралися довше ніж півроку.

Враховуючи те, що склад конкурсної комісії з відбору голови Держмитслужби має бути визначений Урядом до 31.12.2024, часу для проведення конкурсного відбору та призначення голови Держмитслужби у термін до кінця червня 2025 року є достатньо.

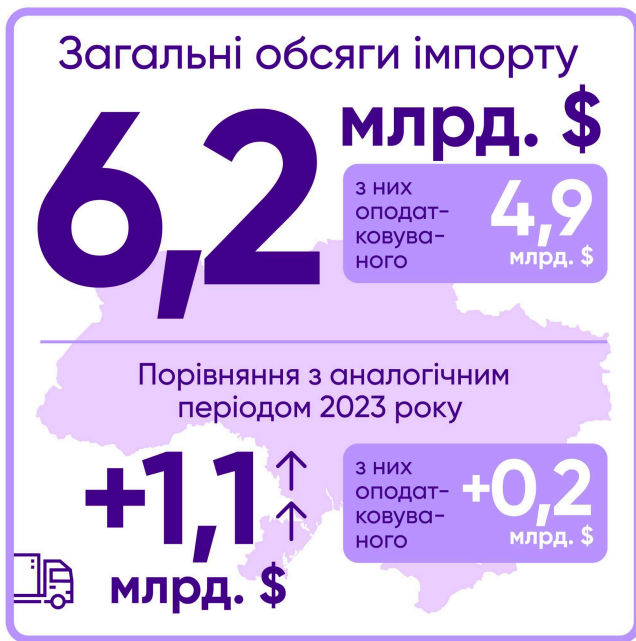
Разом з цим, може бути проблематичним виконання структурного маяка оновленого меморандуму МВФ в частині призначення постійних керівників регіональних митниць. По-перше, на теперішній час конкурси на заміщення вакантних посад державної служби призупинені, і фактично державного службовця можна призначити на постійну посаду лише шляхом переведення на рівнозначну посаду або шляхом укладення контракту на військовий час без проведення конкурсу. А по-друге, очевидно, що такі призначення мають здійснюватися вже новопризначеним головою Держмитслужби, але він може не встигнути це зробити до кінця червня 2025 року.

Статистика зовнішньоторговельного обігу

Згідно з інформацією Мінекономіки в жовтні український експорт у грошовому еквіваленті став рекордним за весь 2024 рік. Україна експортувала товарів за місяць на понад \$3,8 млрд, що на 18,7% більше ніж у вересні поточного року. Можна спостерігати зростання як обсягів імпорту товарів в Україну, так і експорту товарів з України.

При цьому, збільшення обсягу експорту товарів в порівнянні з минулим роком пов'язане у тому числі з можливістю здійснення експорту агропродукції Українським морським коридором. Так, відповідно до оперативних даних ДП «АМПУ» за січень - жовтень 2024 року, українські морські порти обробили 82,1 млн тонн вантажів, що майже вдвічі

перевищує показник 2023 року (46,1 млн тонн). З них 50,7 млн тонн становить аграрна продукція.

Слід зазначити, що найбільші обсяги імпорту товарів до України були з таких країн: Китай (\$11,6 млрд), Польща (\$5,6 млрд), Німеччина (\$4,4 млрд). Одночасно з цим, експортували товарів з України найбільше до Польщі (\$4 млрд), Німеччини (\$2,4 млрд), Іспанії (\$2,4 млрд).

Виконання індикативів

Тенденція щодо невиконання індикативних показників доходів Державного бюджету з митних платежів зберігалася і в жовтні. Фактично протягом другого півріччя поточного року індикативні показники бюджету з митних платежів не виконувалися жодного місяця.

В жовтні заплановані показники доходів не виконано на суму 8,1 млрд грн. (13%). Разом з цим, в порівнянні з жовтнем 2023 року до державного бюджету перераховано на 6 млрд. грн. більше (слід зазначити, що в жовтні минулого року плановий показник становив 48,1 млрд грн, фактично було перераховано до бюджету 48,3 млрд грн).

Стан виконання індикативів в розрізі податків (млн грн., факт)

Ввізне мито	4 182	88,6 % від плану
ПДВ з ввезених товарів	41 909	85,3 % від плану
Акцизний податок з ввезених товарів	7 803	95,5 % від плану
Вивізне мито	30	42 % від плану

Надано пільг

(умовно нараховано, млн грн):

 Ввізне мито	4 844
 ПДВ з ввезених товарів	10 702
 Акцизний податок з ввезених товарів	5 862
 Вивізне мито	241

За звітний місяць індикативні показники не були виконані в розрізі всіх митних платежів (найбільше невиконання по ПДВ з ввезених товарів, 7,2 млрд грн або 14,7% від запланованого індикативу).

Можна допустити, що одним із факторів який вплинув на стан надходження митних платежів, є надання звільнень від сплати митних платежів під час ввезення товарів на митну територію України.

Зокрема, як відомо в липні цього року Верховною Радою України були прийняті Закони України №3853-ІХ, 3854-ІХ, якими запроваджено пільги з митних платежів для товарів, що ввозяться для відновлення енергетики. Зазначені Закони набрали чинності з 27 липня поточного року.

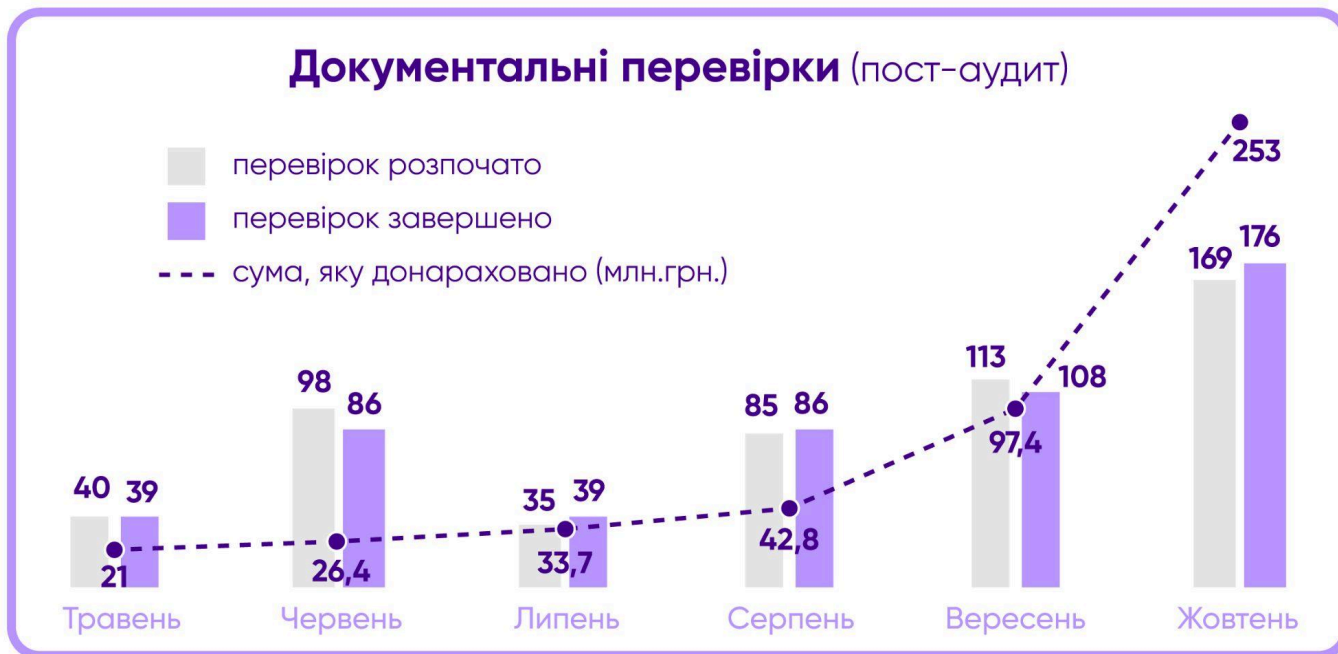
За час дії відповідних норм на територію України було ввезено товарів для відновлення енергетики зі звільненням від сплати митних платежів майже на 5 млрд грн. При цьому, в жовтні при ввезенні товарів надано пільг зі сплати ввізного мита та ПДВ на суму 2,03 млрд грн (ця сума є найбільшою з початку дії відповідної пільги).

Звісно, товари оборонного призначення очолюють рейтинг отримання податкових пільг при ввезенні. Також можна звернути увагу на досить значні суми пільг зі сплати ПДВ при ввезенні в Україну транспортних засобів, оснащених виключно електричними двигунами, - у жовтні надано звільнення на суму 0,9 млрд грн (з початку року при ввезенні відповідних транспортних

засобів надано пільг зі сплати ПДВ у розмірі 8,7 млрд грн).

Показники роботи митниці

В травні поточного року в Україні поновлено проведення документальних перевірок з питань митної справи відповідно до Закону України №3613-IX (проведення таких перевірок було зупинено з квітня 2022 року).

Виходячи з статистичних відомостей вбачається поступове збільшення кількості перевірок, які розпочинаються та завершуються протягом місяця, а також сум донарахованих митних платежів.

Звертає на себе увагу факт того, що в жовтні за результатами пост-митного контролю донараховано 253 млн грн, що більше ніж за весь період проведення перевірок після їх поновлення.

Кількість рішень про коригування митної вартості

З початку року (шт.):
12 277 (+1264)
 на суму (млн грн):
2 235 (+262)

Кількість рішень про класифікацію товарів

З початку року (шт.):
1363 (+148)
 на суму (млн грн):
343 (+50)

Цього місяця по класифікації рішень було прийнято більше ніж в жовтні минулого року (131), в той же час сума донарахувань за такими рішеннями є вдвічі більшою за попередній період. Щодо рішень про коригування митної вартості також спостерігається тенденція до збільшення суми донарахувань, незважаючи на зменшення кількості прийнятих, в порівнянні з аналогічним періодом минулого року рішень

Кількість порушених справ

745

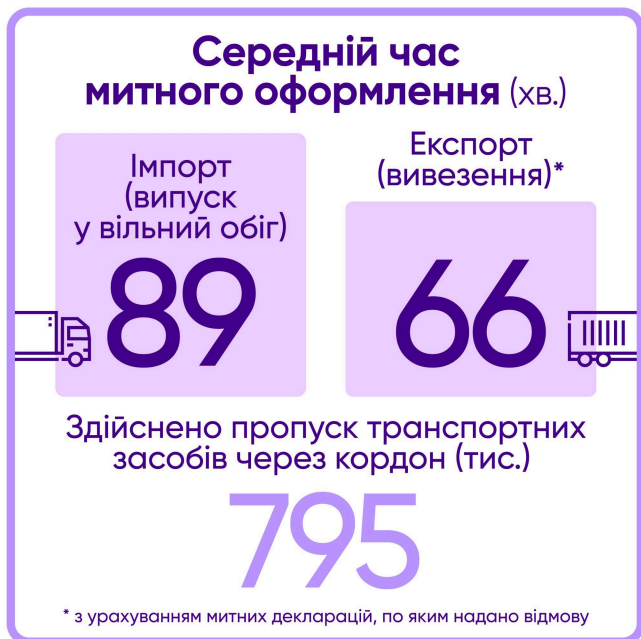
на суму
292 млн грн.

* зазначено суму несплачених митних платежів

З початку року митницями застосовано адміністративне стягнення у вигляді штрафу у 2 361 справі про порушення митних правил, у тому числі заведених у попередніх періодах, на суму 75 млн грн, з яких стягнуто до Держбюджету 66 млн грн.

З початку року на розгляд до суду митницями передано 4 559 справ про порушення митних правил на суму майже 17 млрд грн. За результатами розгляду справ судами, у тому числі заведених у попередні періоди, накладено стягнень (конфіскація товарів та штрафи) на суму 3,1 млрд грн.

Показник середнього часу митного оформлення дуже мало коливається від місяця до місяця і не виходить за межі граничного строку митного оформлення, визначеного Митним кодексом України (4 години)

Цей звіт став можливим завдяки підтримці американського та британського народів, наданій Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та UK International Development в рамках ініціативи «Сприяння доброчесності у публічному секторі (Pro-Integrity)». Зміст цього звіту є виключною відповідальністю підрядника та не обов'язково відображає погляди USAID, уряду США, UK International Development чи уряду Великої Британії.

[Підписатися на дайджест](#)

[Архів дайджестів](#)